

Tillstånd och upplysning

Potatisodlarna
Hörtegården
274 54 Skivarp

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Prestige FS 370

1 Beslut

Kemikalieinspektionen avslår ansökan om dispens från kravet på produktgodkännande för växtskyddsmedlet Prestige FS 370.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 19 december 2018.

Sökande	Potatisodlarna Hörtegården 274 54 Skivarp
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Prestige FS 370
Verksamma ämnen	Imidaklopid och pencykuron
Funktion	Insekticid
Sökt användningsområde	Mot groddbränna och skadeinsekter i odlingar av potatis genom betning av utsäde.
Sökt dispensperiod	2019-03-01 – 2019-06-01

Godkännandet för Prestige FS 370, reg nr 4570, upphörde att gälla den 1 juni 2018. Den 16 januari 2018 beviljades en anståndperiod för utfasning av växtskyddsmedlet, som innebar att växtskyddsmedlet fick lagras, bortskaffas och användas till och med den 30 november 2019.

EU-kommissionen fattade den 29 maj 2018 beslut om att ändra godkännandevillkoren för det verksamma ämnet imidaklopid.¹ I beslutet om ändring framgår att medlemsländerna skulle återkalla produkter med användningar som inte innebar att grödan under hela sin livslängd befann sig i fasta växthus. I beslutet framgick att medlemsländerna senast den 19 september 2018 skulle återkalla eller ändra befintliga godkännanden för växtskyddsmedel som innehåller imidaklopid. Eventuella anståndperioder skulle vara så korta som möjligt och löpa ut senast den 19 december 2018.

¹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/783 av den 29 maj 2018 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller villkoren för godkännande av det verksamma ämnet imidaklopid

Som ett resultat av kommissionens beslut ändrade Kemikalieinspektionen den beviljade anståndsperioden den 31 augusti 2018. Ändringen innebar att användning, lagring och bortskaffning fick göras till och med 19 december 2018.

Kemikalieinspektionen beslutade 2018-08-31 (dnr H18-08647) att det inte längre var möjligt att bevilja en längre anståndsperiod än den som framgår av genomförandeförordning (EU) nr 2018/783¹.

Sökanden har efter uppmaning från Kemikalieinspektionen kommit in med kompletterande underlag om vilka dispensrekvisit sökanden önskar åberopa till stöd för att nöd, eller en fara föreligger för odlingen. Kompletteringen inkom till myndigheten den 4 februari 2019.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 Sökandens beskrivning av faran

Potatisodlarna ansöker om dispens för slutanvändning av Prestige FS 370 som finns kvar hos användarna.

En del potatisodlare köpte in Prestige FS 370 i tron att växtskyddsmedlet skulle kunna användas under odlingssäsongen 2019. Det skulle därför vara av stort värde om odlarna kunde få använda upp sina lager av denna produkt inför odlingssäsongen 2019.

Vidare anger sökanden att Prestige FS 370 är det enda preparatet på marknaden som har effekt mot knäpparlarver som lever i jorden och äter gångar i potatisen. Potatisen blir kvalitetsmässigt nedklassad redan vid låg andel angrepp: 4%. Nedklassningen innebär ofta en stor ekonomisk förlust, eftersom det är få på marknaden som kan ta hand om potatis med knäpparlarvsskador.

2.1.2 Beskrivning av alternativ

Det finns idag endast mekaniska alternativ för bekämpning av knäpparlarver. Det går ut på att bearbeta marken efter vallbrott eller stubb efter odlingar av spannmål året före potatisgrödan för att på så sätt "svälta" larvpopulationen i marken.

När det gäller övriga insektsskador på potatis finns andra kemiska preparat att tillgå, bland annat:

- 1.) Beta-Baythroid SC 025, reg nr 5495. (Verksamt ämne Betacyflutrin).
Behandlingsmetod: Bomspruta.
- 2.) Biscaya OD 240, reg nr 5437. (Verksamt ämne Tiaklopid).
Behandlingsmetod: Bomspruta.
- 3.) Fastac 50, reg nr 4530. (Verksamt ämne Alfacypermetrin).
Behandlingsmetod: Bomspruta.
- 4.) Fibro, reg nr 5174. (Verksamt ämne Paraffinolja).
Behandlingsmetod: Lantbruksspruta, fläktspruta.
- 5.) Mavrik, reg nr 4491. (Verksamt ämne Tau-fluvalinat).
Behandlingsmetod: Bomspruta.
- 6.) Mospilan SG, reg nr 4739. (Verksamt ämne Acetamiprid).
Behandlingsmetod: Sprutning.

- 7.) NeemAzal-T/S, reg nr 5387. (Verksamt ämne Azadiraktin A).
Behandlingsmetod: Sprutning.
- 8.) Teppeki, reg nr 4966. (Verksamt ämne Flonikamid).
Behandlingsmetod: Bomspruta, fläktspruta.

2.1.3 *Beskrivning av skäl till att Prestige FS 370 är det bästa alternativet*

Enligt sökanden är Prestige FS 370 det enda växtskyddsmedlet som har effekt mot knäpparlarver.

Alternativen är enligt sökanden effektiva mot övriga skadeinsekter men behöver användas mer intensivt och oftare för att komma i närheten av den effekt som Prestige FS 370 erbjuder. Av innehavarens av det tidigare produktgodkännandet, Bayer A/S, bruksanvisning framgår att Prestige FS 370 transporteras med växtens saftström ut till plantans alla delar. Produkten har med andra ord ett systemiskt verknings sätt. Eftersom potatisutsädet behandlas med Prestige FS 370, så tas det verksamma ämnet imidakloprid upp i den groende plantan och finns hela tiden i växtens alla delar, vilket är syftet med behandlingen. Därigenom erhålls bekämpningseffekt mot skadeinsekter särskilt i plantans tidiga utvecklingsstadier. Det förklarar också varför Prestige FS 370 är effektivt mot knäpparlarver.

2.1.4 *Särskilt om knäpparlarver*

Knäpparlarver är larver av skalbaggesläktet knäppare som skadar potatisknölarna genom att äta gångar i dem. Risken för angrepp är störst om potatisen odlas i en växtföljd där potatis följer efter en gräsvall som odlats under flera år. Det framgår på Jordbruksverkets hemsida². Enligt Jordbruksverket är effekten mot knäpparlarver genom behandling av potatisutsäde med Prestige FS 370 osäker³. Den främsta orsaken till ökande angrepp av knäpparlarver är minimerad jordbearbetning.

De viktigaste förebyggande åtgärderna mot angrepp av knäpparlarver är att

- undvika odling av potatis andra året efter vall
- bearbeta jorden under tidig höst i hela växtföljden
- plöja
- bekämpa kvickrot
- ta upp potatisen tidigt, så fort den är skalfast.

Knäpparen lägger sina ägg i gräs- eller stråsädesbevuxen mark där larverna efter kläckning lever av gräsrötter och andra växtdelar. Utvecklingen till fullbildad insekt tar fyra år.

2.1.5 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens*

Sökanden har inte lämnat några uppgifter på denna punkt.

2.2 **Samråd med Livsmedelsverket**

Livsmedelsverket har bedömt resthalter och konsumentskydd. Enligt Livsmedelsverkets bedömningar så tyder den tillgängliga resthaltsinformationen på

²<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/odling/jordbruksgrodor/potatis/skadegorare.4.32b12c7f12940112a7c800023819.html>

³ https://fou.jordbruksverket.se/vxinfo/mobil/answer_skade.php?ogras_id=0343

att användningen av Prestige FS 370 mot insektsangrepp i odlingar av potatis enligt föreslagen användning inte bör ge upphov till resthalter över det idag gällande EU-gränsvärdet (MRL) för pencykuron och imidaklopid i potatis.

2.3 Tidigare dispenser

Det är första gången som dispens söks för detta ändamål, för Prestige FS 370.

2.4 Godkännandevillkor för verksamt ämne

Det verksamma ämnet imidaklopid är godkänt till och med 31 juli 2022 genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011⁴ och nr (EU) 2018/783¹.

Kommissionens godkännandevillkor av imidaklopid omfattar följande:

Får endast godkännas för användning som insekticid i fasta växthus eller för behandling av utsäde som är avsett att användas enbart i fasta växthus. Grödan måste under hela sin livscykel befinna sig i ett fast växthus.

Vid tillämpningen av de enhetliga principer som avses i artikel 29.6 i förordning (EG) nr 1107/2009 ska hänsyn tas till slutsatserna i granskningsrapporten om imidaklopid från ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa av den 26 september 2008, särskilt tilläggen I och II, samt till slutsatserna i det reviderade addendumet till granskningsrapporten om imidaklopid från ständiga kommittén för växter, djur, livsmedel och foder av den 27 april 2018.

Vid den samlade bedömningen ska medlemsstaterna vara särskilt uppmärksamma på följande:

- Risken för bin och humlor som släppts ut för pollinering i fasta växthus.
- Inverkan på vattenlevande organismer.
- Bins exponering genom konsumtion av förorenat vatten från fasta växthus.

Medlemsstaterna ska säkerställa att betningen endast utförs i professionella betningsanläggningar för utsäde. I dessa anläggningar ska den bästa tillgängliga tekniken användas så att minimalt med damm frigörs under användning, lagring och transport. Villkoren för användning ska vid behov omfatta riskreducerande åtgärder.

Det verksamma ämnet pencykuron är godkänt till och med 31 maj 2024 genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011⁴ och (EU) 2018/1266⁵.

Vid den samlade bedömningen ska medlemsstaterna vara särskilt uppmärksamma på skyddet av stora allätande däggdjur. Villkoren för användning ska vid behov omfatta riskreducerande åtgärder.

⁴ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 av den 25 maj 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller förteckningen över godkända verksamma ämnen

⁵ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1266 av den 20 september 2018 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller förlängning av godkännandeperioderna för de verksamma ämnena 1-dekanol, 6-benzyladenin, aluminiumsulfat, azadiraktin, bupirimat, karboxin, kletodim, cykloxydim, dazomet, diklofop, ditianon, dodin, fenazakin, fluometuron, flutriafol, hexitiazox, hymexazol, indolymsyra, isoxaben, kalciumpolysulfid, metaldehyd, paklobutrazol, pencykuron, sintofen, tauflualinat och tebufenozid

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009⁶. Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avvärijas på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Sökanden har ansökt om dispens för att få använda upp kvarvarande lager av Prestige FS 370 hos användare. Det faktum att användare har växtskyddsmedel kvar, trots att godkännandet löpt ut och anstånden för bortskaffande, lagring och användning har passerat är inget skäl att bevilja dispens.

När det gäller bekämpning av knäpparlarver har sökanden inte visat att faran inte kan undanröjas på något annat rimligt sätt. Sökanden har tvärtemot angett att faran kan undanröjas med hjälp av mekanisk markbearbetning före sättning av potatis.

När det gäller andra insektsangrepp finns det andra godkända kemiska alternativ som kan undanröja faran.

Ansökan ska därför inte beviljas.

3.3 Slutsats

Kemikalieinspektionen bedömer att ni inte har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen avslår därför ansökan om dispens.

4 Upplysningar

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det möjlighet för innehavaren att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009. Under vissa förutsättningar finns samma möjlighet för till exempel jordbruksorganisationer.

Om produkten redan är godkänd i Sverige för viss användning finns möjlighet att ansöka om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009.

⁶ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar

Jenny Larsson

Beslutande

Björn Isaksson

Föredragande